

Leeswijzer convenant.

Waarom een convenant?

In 2013 nam minister Ploumen ons plan van aanpak ‘Verduurzaming van de Nederlandse textiel- en kledingsector’ in ontvangst. Hier uitte de minister de wens dat ons plan omgezet zou worden in een convenant. Dit is in lijn met het beleid van Kabinet Rutte waarin een aantal sectoren op basis van een risicoanalyse worden geadviseerd een convenant te sluiten. De textielsector werd aangemerkt als een van de risico sectoren.

Wat is een convenant?

In dit geval is het convenant een set aan afspraken van de textielsector om tot een vorm van vrijwillige doch niet vrijblijvende afspraken te komen. INretail is blij met dit convenant. Politiek en Ngo's pleiten al langer voor striktere wetgeving binnen de textielsector in het domein van arbeidsomstandigheden en milieu. Een convenant biedt het bedrijfsleven de kans om zelf met Non Gouvernementele Organisaties en de overheid te komen tot afspraken, waarbij rekening gehouden wordt gehouden met de haalbaarheid waar partijen, overheid en NGO's en bedrijven elkaar kunnen steunen en versterken om substantiële stappen te zetten.

Het proces.

In september 2015 zijn de gesprekken gestart over de invulling van een convenant tussen de Nederlandse Textiel en Kledingsector (vertegenwoordigt door Modint, VgT en INretail), de Nederlandse overheid, vakbonden FNV, CNV en maatschappelijke organisaties Solidaridad, Landelijke India werkgroep (LIW), Stop Kinderarbeid, Schone Kleren Campagne (SKC), Unicef en Vier Voeters. Verder is besproken met Fair Wear Foundation, IDH sustainable trade initiative en BSCI als stakeholders.

De Sociaal Economische Raad heeft dit proces begeleid en ondersteunt. Een logische keus, omdat zij ook aan het Kabinet geadviseerd hebben hoe een convenant eruit moet zien. Zij doen dit nu voor meerdere sectoren.

Wat willen we bereiken met het convenant?

We willen concrete afspraken maken tussen bedrijfsleven, overheid en stakeholders, over het werken aan verbeteringen in de kleding en textielsector. Bedrijven nemen hierbij hun verantwoordelijkheid. Maar, ook overheid en stakeholders zullen zich inzetten voor het vinden van gezamenlijke oplossingen ten aanzien van vraagstukken die een bedrijf of bedrijven niet alleen aan kunnen.

Tijdslijn.

Op 9 maart is het convenant gepubliceerd.

In Juni a.s. gaat het convenant getekend worden. Het convenant gaat in werking indien naast de handtekening van de minister, stakeholders en de branches ook 35 bedrijven verklaren het convenant te tekenen oftewel 30% van de NL omzet in de textielsector. Dit is eveneens een voorwaarde om financiering te krijgen voor het secretariaat van het convenant.

Er zal vanuit het ministerie van Buitenlandse Zaken actie worden gepleegd om de grote multinationals ook een nationaal initiatief te laten tekenen.

Inhoud.

De tekst van het convenant is de afgelopen maanden uit onderhandeld, waarbij het plan van aanpak voor de drie branches het uitgangspunt was en de wens van deelnemende bedrijven om naar een meer verplichtend karakter te streven. De tekst van het convenant is een verbreding en verdieping van het plan van aanpak. Het gaat “verder” dan het plan van aanpak omdat het nu een verplichtend karakter kent, maar door ondertekening van het convenant door overheid, vakbonden en maatschappelijke organisaties wordt het ook een daadwerkelijk gedeelde agenda en hebben ook deze stakeholders plichten.

INRETAIL

Het convenant is combinatie van 1) procesdoelstellingen ondertekend door de partijen¹ en 2) een verplichtende verklaring ondertekend door bedrijven, waarbij bedrijven zich verplichten tot due diligence en een inspanningsverplichting op negen thema's op zich nemen.

In grote lijnen.

Het convenant heeft een looptijd van vijf jaar en kan daarna telkens met drie jaar verlengd worden als alle partijen daar unaniem toe besluiten;

Het convenant richt zich op alle ondernemingen actief in de Nederlandse textiel- en kledingsector;

Bedrijven die het convenant onderschrijven, moeten hiervoor een verklaring tekenen. Die verklaring is opgenomen in het convenant. Die verklaring kan twee jaar na ondertekening worden opgezegd.

Met ondertekening van de Verklaring nemen bedrijven plichten op zich, die kort samengevat inhouden dat bedrijven een due diligence verrichten, een individueel plan van aanpak opstellen om problemen in hun keten aan te pakken en dat plan te laten toetsen door een onafhankelijk secretariaat (wat nu nog ingericht moet worden).

Er zijn drie categorieën bedrijven in het convenant opgenomen, grofweg wordt er onderscheid gemaakt tussen bedrijven die overwegend zelf sourcen, die zowel bij een agent of brand inkopen en daarnaast sourcen en bedrijven die in zijn geheel niet sourcen. Daarbij is ook gekeken naar de omzet. De praktijk zal zijn dat bedrijven soms niet eenduidig in een categorie vallen.

Uitgangspunt is dat de bijdrage en inspanning van een individueel bedrijf wordt beoordeeld naar wat in redelijkheid en billijkheid verwacht mag worden in het licht van de concrete omstandigheden van dat bedrijf en met inachtneming dat due diligence een leerproces vergt, en dat meer kan worden verwacht van bedrijven naarmate zij groter zijn, meer invloed op de productie- of toeleveringsketen hebben en/of meer ervaring hebben.

Introductie (pagina's 4 tot en met 8)

In de introductie zijn de uitgangspunten voor het convenant geformuleerd. Dit zijn nationale en internationale uitgangspunten die ten grondslag liggen aan MVO.

Uitgangspunt voor het convenant zijn 1) binnen een termijn van 5 jaar substantiële stappen van verbetering te bereiken, 2) individuele bedrijven handvatten te bieden om risico's aan te pakken en 3) gezamenlijke activiteiten en projecten voor die problemen die bedrijven zelf niet geheel en/of alleen op kunnen lossen.

In het convenant worden drie categorieën bedrijven onderscheiden, met elk specifieke due diligence vereisten die passen bij de grootte van de bedrijven. Gezien omzet en omvang, vallen VGT-leden onder de categorie waarvoor de hoogste verwachtingen gelden.

Aan het einde van de introductie staan voordelen voor deelnemende bedrijven opgesomd, waaronder afspraken rond publicatie van informatie door maatschappelijke organisaties en vakbonden over MVO.

Hoofdstuk 1

In dit hoofdstuk staat uiteengezet wat van bedrijven verwacht wordt op het vlak van due diligence. Zie hiervoor ook bijlagen 3 en 4.

Ook staat in dit hoofdstuk een verwachting rond transparantie uitgewerkt. Van bedrijven wordt verwacht dat zij inzicht geven in productielocaties (first tier) en gebruikte grondstoffen en vanaf het

¹ Brancheorganisaties, overheid, vakbonden en maatschappelijke organisaties

derde jaar ook proberen die informatie te delen voor diepere schakels (naar vermogen, redelijkheid en billijkheid, etc). Deze informatie moet gedeeld worden met het secretariaat, die dit geaggregeerd publiceert zonder dat informatie te herleiden is naar bedrijven.

Individuele plannen van aanpak worden getoetst door een secretariaat. Die kan bedrijven vragen hun inspanningen te verhogen, op basis van gemiddelde prestaties van vergelijkbare bedrijven. Indien hierover een geschil ontstaat, dan is er een geschillencommissie om dit op te lossen.

De klachten- en geschillencommissie is zeer uitgebreid uitgewerkt. Dit is gedaan zodat het een waarborg is voor bedrijven tegen misbruik van deelname van bedrijven aan het convenant. Zo worden nadrukkelijk afspraken gemaakt over klachten van belanghebbenden. Wat we hiermee voorkomen is dat deelname aan het convenant en de zekere mate van transparantie worden misbruikt door actief bedrijven 'aan de schandpaal te nagelen'.

In het geval van een klacht, zal er geen sprake zijn van arbitrage. In het geval van een geschil tussen een bedrijf en het secretariaat mogelijk wel.

Hoofdstuk 2

In dit hoofdstuk staan negen thema's uitgewerkt waaraan bedrijven in hun due diligence en plan van aanpak aandacht aan moeten besteden. Op deze thema's moet een bedrijf maatregelen nemen. Indien op één of meer van de genoemde thema's geen of andere dan de beschreven maatregelen worden genomen, dan moet dit goed gemotiveerd worden. Voor alle thema's geldt nadrukkelijk het uitgangspunt van redelijkheid en billijkheid en het 'pas toe of leg uit'-principe. Het zijn inspanningsverplichtingen en géén resultaatsverplichtingen. Dus bijvoorbeeld jij produceert in Turkije waar al jou aandacht uitgaat naar het uitbannen van kinderarbeid in je keten, waardoor je nu geen inzet kan plegen kan op vakbondsvrijheid. Dan is dat geen probleem als je maar uit kan leggen waarom je deze keus nu heb gemaakt en wanneer jij verwacht hier wel mee aan de slag te kunnen. Gebruik jij geen dierlijke producten dan hoef je ook niet uit te leggen waarom je geen beleid hebt op dierenwelzijn.

In bijlage 1 staan verwachtingen per thema uitgewerkt, alsmede een welk doel partijen nastreven. Deze moet je niet lezen als resultaatsverplichtingen.

In hoofdstuk 2 staan wederom de twee meest materiële thema's leefbaar loon en vakbondsvrijheid, als thema's waarop partijen twee projecten voor en met bedrijven ontwikkelingen.

Hoofdstuk 3

Dit hoofdstuk bevat afspraken rond due diligence voor bedrijven met een omzet kleiner dan €2,5 miljoen op jaarbasis. Eigenlijk gaat dit om bedrijven die niet zelf sourcen, maar van een agent of brand inkopen. Dit kunnen ook bedrijven zijn die een hoger omzet hebben dan 2,5 miljoen euro.

Concreet zullen ondernemers in deze categorie hun Due Diligence kunnen voldoen indien zij een brief met vragenlijst aan hun agenten en brands kunnen met het verzoek een vragenlijst in te vullen. Zodoende krijgen ook retailers, die ver van het productieproces staat inzicht in de productieomstandigheden van de brands die zij verkopen.

Idealiter hebben deze brands ook het convenant getekend en hun Due Diligence op orde. Op deze wijze wordt de keten transparanter.

INRETAIL

Hoofdstuk 4

Dit hoofdstuk bevat toezeggingen van de overheid richting de sector en de partijen bij het convenant. Naast het bedrijfsleven, hebben overheden expliciet een rol toebedeeld gekregen in het Ruggie-raamwerk en verdere internationale MVO-kader.

Hoofdstuk 5

In dit hoofdstuk staat de uitvoer en het bestuur oftewel de *governance* van het convenant uitgewerkt. Hier is geregeld hoe het dagelijks bestuur (de stuurgroep) besluiten neemt en waarover. Verder is hier bijvoorbeeld geregeld hoe het secretariaat -dat de plannen van bedrijven beoordeelt- wordt ingericht.

Voor wat betreft financiering is vastgelegd dat bedrijven die deelnemen aan het convenant niet bijdragen aan de kosten van de *governance* (bijv. kosten staf, secretariaat, communicatie, voorzitter en stuurgroep enz). Verder is vastgelegd dat alleen bedrijven die het convenant hebben getekend, in aanmerking komen voor cofinanciering van projecten die worden opgezet als onderdeel van het convenant.

Verklaring (pagina 25 en 26)

Dit is de verklaring die bedrijven gevraagd worden te tekenen om aan te geven dat zij deelnemen aan het convenant en de daaraan verbonden rechten en plichten.

Vraag en Antwoord.

Wat ga ik ondertekenen?

Bedrijven tekenen een verklaring bij het convenant. Het convenant zelf wordt getekend door de branches, vakbonden, NGO's en de Nederlandse overheid.

Wat wordt er van bedrijven verwacht die de verklaring van het convenant ondertekenen?

Ondertekenaars moeten een Due Diligence, gebaseerd op de OESO richtlijnen, uitvoeren. De eisen aan deze Due Diligence zijn dusdanig dat ze bij omvang en het businessmodel van het bedrijf passen. Een bedrijf dat niet, of niet volledig, zelf sourct, zal worden geconfronteerd met andere eisen dan een bedrijf dat zijn gehele collectie bij brand inkoopt. De Due Diligence is belangrijk, omdat het de basis vormt voor een individueel actieplan van een bedrijf. Deze wordt beoordeeld door een onafhankelijk secretariaat.

In het actieplan van een bedrijf moet gekeken worden naar de volgende thema's: Gender en discriminatie, kinderarbeid, gedwongen arbeid, leefbaar loon, veiligheid en gezondheid op de werkvloer, grondstoffen, watervervuiling en het gebruik van chemicaliën, water en energie en tot slot dierenwelzijn.

Ondertekenaars moeten zich in hun Due Diligence richten op deze thema's. Appendix 1 van het convenant bestaat uit een handreiking voor het uitvoeren van een due diligence. Indien een bedrijf besluit in zijn jaarplan geen passende maatregelen te nemen op een risico c.q. misstand die uit de due diligence blijkt, dan moet je vertellen waarom je iets niet doet, of waarom je het nog niet doet. De handreiking in appendix 1 is geschreven volgens het principe: leg uit en pas toe.

Indien individuele bedrijven in hun Due Diligence andere risico's tegenkomen die niet prominent in de handreiking zijn genoemd, denk aan landroof of corruptie. Dat dienen ze deze ook te adresseren in hun jaarplan.

INRETAIL

Zoals aangegeven op pagina 5, elk individueel bedrijf wordt beoordeeld op een manier die recht doet aan de omvang en de specifieke omstandigheden van een bedrijf.

Het secretariaat heeft als uitgangspunt dat het uitvoeren van een Due Diligence een leerproces is. Zo liggen de verwachtingen hoger voor bedrijven met een groter volume en een hoger marktaandeel. Zij hebben meer invloed op hun keten en vaak al veel ervaring met het Due Diligence proces. De directe impact van deze bedrijven is groter dan van een kleiner bedrijf. Toch zal het secretariaat ook nauw kijken of deze bedrijven doen wat ze kunnen.

Het secretariaat zal worden opgerichte als tenminste 35 bedrijven het convenant hebben getekend.

Zie pagina 24 en 25.

Hoe beoordeelt het secretariaat een jaarplan en de inspanning van bedrijven?

Elk individueel bedrijf wordt beoordeeld op een redelijke en eerlijke manier. Waar rekening wordt gehouden met de specifieke en karakteristieke omstandigheden van een bedrijf. Het secretariaat houdt er rekening mee dat Due Diligence een leerproces is en zal ook kijken naar de proportionaliteit en de invloed van het bedrijf op de productieketen. Hoe verder in de keten hoe minder invloed. Een grote retailer die zelf sourct opereert in een ander speelveld dan een grote retailers die een multibrand formule heeft, waar hij al zijn kleding betreft bij brands.

Hoe kunnen internationale bedrijven ook meedoen?

Internationale bedrijven worden aangemoedigd te tekenen. Om het makkelijker te maken wordt ook gekeken hoe andere internationale initiatieven in het plan van aanpak passen (denk aan EU, OESO en VN).

De Nederlandse overheid moedigt internationale bedrijven die op de Nederlandse markt opereren, maar hun hoofdkantoor elders hebben aan, om mee te doen. Met de ambitie om het Nederlandse initiatief op te schalen naar Europees niveau.

De Nederlandse overheid heeft met tekenen van het convenant aangegeven dat ze zich gaan inzetten voor internationale samenwerking in de textielsector en inzetten op een Europees initiatief. Nederland trekt samen op met gelijkgestemde landen, zoals Duitsland, Denemarken, Engeland en Frankrijk teneinde samen dit initiatief naar een Europees Multi stakeholder initiatief op te schalen.

De Nederlandse minister Ploumen stuurt brieven naar hoofdkantoren in het buitenland en verzoekt bedrijven om een van de Europese initiatieven te steunen en met voorkeur het NL initiatief.

Waarom harmoniseren we niet het Duitse en het Nederlandse initiatief?

Harmonisatie dient zeker plaats te hebben op EU niveau. Nu is het een kip-ei verhaal. Er is nu besloten om te beginnen met nationale initiatieven. De Nederlandse textielsector maakt grotere stappen dan de Duitse collega's. Der Textilbundtniss heeft nog een vrijwillig karakter zoals het plan van aanpak had. Het niet-bindende karakter was voor een aantal n.l. bedrijven te vrijblijvend. Daarom is er toen gekozen om verdere stappen in een convenant op te nemen. Het voordeel van het convenant is dat het heel erg past bij de NL markt en de manier waarop wij gewend zijn te polderen met onze stakeholders.

Hoe werkt arbitrage en wat is het verschil tussen een klacht en een geschil?

Het klachten en geschillenmechanisme is een onderdeel van de overeenkomst. Er is een verschil tussen 1) een geschil tussen een bedrijf en het secretariaat en een 2) een klacht die wordt ingediend door stakeholders c.q. belanghebbende die schade of letsel ondervinden door het handelen van een bedrijf.

Een onafhankelijke geschillen en klachtencommissie neemt een bindende beslissing om een geschil of klacht te beslechten.

INRETAIL

Alleen geschillen komen in aanmerking voor arbitrage indien deze plaatsvinden tussen een of meerdere partijen met het convenant of indien de bindende uitspraak van de klachten en geschillencommissie niet wordt opgevolgd.

Let op: in het convenant staat dat op verzoek van de klachten en geschillencommissie het secretariaat informatie aan de klachten en geschillencommissie moet verstrekken indien er een klacht is die van toepassing is op een productielocatie waar meerdere ondertekenaars produceren. Idee hierachter is dat er een gezamenlijk aanpak kan worden geïnitieerd om de klacht op te lossen. Bedrijven worden geïnformeerd over de aard van de klacht en welke informatie er met de klachten en geschillencommissie is gedeeld. Een uitspraak van de klachten en geschillencommissie is alleen bindend indien voor de partijen die bij de procedure betrokken waren. Het is logisch dat het secretariaat van de bedrijven die op dezelfde plek produceren ook adequaat actie moeten ondernemen. Indien ze dit niet doen zou dit eventueel tot arbitrage kunnen leiden.

Is er een geheimhoudingsplicht ten opzichte van de leveranciersgegevens die wordt verstrekt door het secretariaat?

Ondertekende bedrijven tekenen een verklaring die aan het convenant vast zit. In deze verklaring staat dat bedrijven het secretariaat van bepaalde informatie moeten voorzien. Dit betreft leveranciersgegevens. Indien bedrijven deze informatie niet verstrekken zou dit kunnen leiden tot een geschil en wellicht zelf een dispuut.

Hoe werkt stemmen in de stuurgroep?

Er zijn vijf groepen in de stuurgroep: branches, deelnemende bedrijven, NGO's, de bonden en de overheid.

Elke groep heeft twee van de in totaal tien stemmen. De voorzitter is onpartijdig. De stuurgroep moet beslissingen maken in consensus. Indien dit mogelijk is kijkt men naar de meerderheid van stemmen. De stuurgroep kan bij een 2/3 meerderheid aanvullende of corrigerende aanpassing maken in het convenant. Indien de stuurgroep moet beslissen over schorsing van een bedrijf, dan mogen de bedrijfsleden hier niet over mee stemmen vanuit het oogpunt van de mededingingswetgeving.

Wat is de relatie tussen de mededingingswetgeving en het convenant?

In de slotbepalingen is hierover het volgende opgenomen;

Partijen erkennen hun verplichtingen volgens nationale en Europese mededingingswetgeving en handelen in overeenstemming met deze regels. Met dit Convenant streven Partijen geen mark beperkende of concurrentie verminderende afspraken na. Zij hebben niet de intentie om de mededinging op de markt voor kleding en textiel ten nadele van de consument te beperken. Zij zullen hierover met de Autoriteit Consument en Markt (ACM) overleggen voorafgaand aan de ondertekening van het convenant.

Op pagina 13 van het convenant is de volgende voorziening opgenomen:

De klachten- en geschillencommissie publiceert haar uitspraak en motivatie zoveel mogelijk op een transparante wijze, met aandacht voor vertrouwelijkheid waar dat noodzakelijk is in verband met concurrentiegevoeligheid en/of de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De SER heeft het convenant besproken met de ACM. Hier is het volgende over gezegd:

De ACM heeft gezegd dat de tekst die voorligt geen reden tot zorgen geeft met betrekking tot een overtreding van de mededingingswet, maar bij de praktische implementatie moet wel gemonitord worden dat de mededinging wet niet wordt overtreden.

Derde partijen moeten informatie niet kunnen terugleiden naar individuele bedrijven.

IN RETAIL

De ACM heeft geadviseerd een protocol te maken om te voorkomen dat concurrentiegevoelige informatie wordt gedeeld, in het bijzonder in het geval van klachten.

Moet ik de definitie van “toeleveringsketen” zo lezen dat het betrekking heeft op de volledige keten?

Een bedrijf dat ondertekend heeft moet jaarlijks een actieplan maken. Zij worden het eerste jaar verwacht hun eerste tier c.q. schakel in kaart te brengen. Vanaf het derde jaar worden bedrijven ook geacht verder in hun keten te kijken. De ambitie is dat bedrijven die het convenant tekenen uiteindelijk hun hele keten in kaart kunnen brengen en op al deze schakels een Due Diligence kunnen uitvoeren.

Elk individueel bedrijf wordt beoordeeld op een redelijke en eerlijke manier. Waar rekening wordt gehouden met de specifieke en karakteristieke omstandigheden van een bedrijf.

Het secretariaat houdt er rekening mee dat Due Diligence een leerproces is, en zal ook kijken naar de proportionaliteit van de invloed van het bedrijf op de productieketen.

Worden door het convenant de OESO richtlijnen bindend?

Het convenant is gebaseerd op de oeso richtlijnen, geen van de bepalingen is strijd met de OESO richtlijn of de werking hiervan. De verantwoordelijkheden die de OESO richtlijnen voor bedrijven blijven onverminderd van kracht.

Het convenant is er niet om de OESO richtlijnen juridisch bindend te maken. Hier wordt ook binnen het convenant niet expliciet op gewezen.

Het convenant is zo geschreven dat het bedrijven ondersteunt bij het implementeren van de OESO richtlijnen.

De ondertekende bedrijven stemmen ermee in dat zijn hun internationale verantwoordelijkheden vervullen.

Wat gebeurt er met het plan van aanpak?

Het actieplan zal doorlopen in het convenant. Het actieplan houdt op te bestaan indien het convenant is getekend.

Indien het convenant onverhoopt niet wordt getekend dan zouden de branches het convenant graag voort willen zetten. Echter is de verwachting dat de bereidwilligheid van overheid, bonden en NGO's om nog aan het plan van aanpak mee te werken niet groot zal zijn.

Wat is de rol van andere partijen in het convenant?

Bonden, NGO's en overheid verklaren met hun handtekening onder het convenant dat zij bedrijven zullen helpen met het nemen van substantiële stappen om de textielsector binnen 5 jaar verder te verduurzamen. In appendix zijn de thema's opgesomd, hier staat ook wat er concreet van stakeholders wordt gevraagd.

Zijn de omzetcijfers die moeten worden verstrekt van het bedrijf dat ondertekend heeft, of van zijn leveranciers?

Bedrijven wordt gevraagd om in hun jaarplan aan te geven in welke lande ze produceren en op welke productielocaties. Dit moet gerapporteerd worden als een percentage van de jaaromzet van een bedrijf.

Per productielocatie moeten ook de orders zowel in Euro's als in percentage van de hele omzet van het bedrijf dat het convenant getekend heeft. Het ondertekende bedrijf hoe geen informatie te verstrekken over hun financiële aandeel op de productielocatie.

INRETAIL

